

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym
Uniwersytetu Opolskiego
dokonanej w dniu 15 kwietnia 2015 r.**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski - członek PKA
członek:
prof. dr hab. Marek Lisiński (członek PKA).**

Część I : Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 r

Podstawą warunkowej oceny jakości kształcenia były zastrzeżenia dotyczące budowy i funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia.

Warunkową ocenę instytucjonalną uzasadniał początkowy etap wdrażania na Wydziale wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia, co powoduje niewystarczający jego wpływ na decyzje podejmowane w zakresie działań projakościowych. W szczególności stwierdzono, że:

- wewnętrzny system doskonalenia jakości kształcenia znajduje się na wczesnym etapie wdrażania,
- brak jeszcze przejrzystego podziału kompetencji pomiędzy Wydziałowym Zespołem ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, a dotychczas funkcjonującymi Radami Programowymi w zakresie monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,
- ranga okresowych ocen nauczycieli akademickich w ocenie działalności dydaktycznej jest stosunkowo niewielka,
- nieregularnie przeprowadzane są hospitacje zajęć,
- podejmowane na Wydziale działania dotyczące zbierania i analizy informacji nie mają charakteru kompleksowego, a gromadzona i analizowana dokumentacja jest niekompletna.

Jednocześnie Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zaleciło podjęcie działań zmierzających do:

- zapewnienia doktorantom możliwości uzyskania deklarowanych efektów kształcenia i prowadzenia badań,
- podejmowanie działań zmierzających do intensyfikacji wymiany zagranicznej,
- pełnego wykorzystania w procesie kształcenia istniejącej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Polska Komisja Akredytacyjna w przywołanej wcześniej Uchwale stwierdziła, że konieczne jest zweryfikowanie funkcjonowania systemu w toku powtórnej oceny instytucjonalnej, która zostanie dokonana w roku akademickim 2014/2015.

Część II : Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I – należy przedstawić podjęte przez jednostkę działania naprawcze oraz ocenić ich skuteczność

Wydział Przyrodniczo-Techniczny Uniwersytetu Opolskiego w okresie ostatnich miesięcy podjął szereg działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych niesprawności. W ich rezultacie władze Wydziału przesyłały Polskiej Komisji Akredytacyjnej „Raport działań naprawczych podjętych w Uniwersytecie Opolskim po otrzymaniu warunkowej Oceny jakości kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym”. Obejmuje on łącznie 69 załączników, które są Uchwałami Senatu Uniwersytetu, Zarządzeniami Rektora, decyzjami Prorektora ds. Kształcenia i Studentów, uchwałami Rady Wydziału Przyrodniczo-Technicznego, komunikatami Dziekana Wydziału, czy różnego rodzaju Regulaminami. Ich analiza upoważnia do stwierdzenia, że dotyczą one podstawowych składników wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz czynników determinujących jego sprawne funkcjonowanie. Ocena przedłożonych, a zawartych w Raporcie wszystkich wewnętrznych regulacji prawnych upoważnia do stwierdzenia, że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został opracowany i wdrożony. **Tym samym ustala podstawowy powód warunkowej oceny systemu.**

Powtórna ocena Zespołu Oceniającego PKA miała stwierdzić, jaki jest stan funkcjonowania systemu, w tym szczególnie czy zostały wyeliminowane inne przyczyny warunkowej oceny. Dla rozstrzygnięcia tej sprawy w toku wizytacji zapoznano się z dokumentacją dotyczącą ukonstytuowania i funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości oraz dokonano oceny procedur oraz mechanizmów weryfikacji i doskonalenia tego systemu. Zapoznano się ze sposobami realizacji działań przewidzianych procedurami wynikającymi z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w tym mechanizmami prawnymi i organizacyjnymi obligującymi Wydział do podejmowania tych działań, a także z ich skutecznością oraz stosowanymi metodami doskonalenia systemu.

Zespół Oceniający PKA spotkał się kilkakrotnie z władzami Wydziału, w tym także z Wydziałowym Zespołem Doskonalenia Jakości Kształcenia (WZDJK).

Zebrane i przeanalizowane informacje pozwoliły na ocenę stanu funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia. Analiza ta zostanie przedstawiona poniżej, w kilku podstawowych obszarach problemowych. Będą to kolejno: ogólna charakterystyka Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a następnie analiza i ocena funkcjonowania poszczególnych elementów WSDJK.

1. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia – ogólna charakterystyka funkcjonowania

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale jest oparty o wewnętrzne regulacje prawne, które obejmują określone przepisami prawa wszystkie elementy niezbędne do prawidłowego funkcjonowania systemu (ocena stopnia realizacji efektów kształcenia, udział pracodawców, monitorowanie losów absolwentów, monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia, ocena zasad oceniania, ocena kadry, ocena potencjału naukowego, ocena podstaw materialnych studiowania i inne). Uchwała Rady Wydziału w poszczególnych rozdziałach określa procedury niezbędne do dokonywania oceny jakości i doskonalenia poszczególnych elementów systemu. Procedury te są prowadzone przez określone w uchwale podmioty. Kluczowymi podmiotami w ocenie i doskonaleniu są Rady Programowe kierunków studiów i Rada Naukowa studiów doktoranckich, które sporządzają zbiorcze analizy poszczególnych procedur i przedstawiające, na co semestralnych spotkaniach. Z analiz tych sporządza się protokół, który przez Dziekana przekazywany jest do WZDJK. WZDJK analizuje wyniki, a także analizuje inne informacje ważne dla oceny funkcjonowania systemu. Z tych ocen sporządza raz w semestrze raport samooceny

Wydziału, który przyjmowany jest przez Radę Wydziału. W raporcie określone są wnioski i wskazania do realizacji. Każdy następny raport analizuje sposób wykonania zaleceń z raportu poprzedniego, co pozwala na dokonywanie oceny ewaluacji systemu.

W trakcie spotkań z Zespołem Oceniającym PKA przedstawiono przykładowe protokoły z posiedzeń Rad Programowych kierunków studiów oraz raporty samooceny Wydziału.

2. Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów

Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia jest przedmiotem stałej analizy na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale. Jest wykonywana w oparciu o ujednolicone kryteria.

Do wprowadzonej na Wydziale procedury weryfikacji zakładanych efektów kształcenia należą następujące procedury cząstkowe: ocena stopnia realizacji efektów kształcenia, sprawdzanie i ocenianie przez nauczycieli akademickich pożądanych poziomów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów, zatwierdzanie tematów prac dyplomowych wraz z procesem dyplomowania, ewaluacja pracy dydaktycznej przez studentów w postaci ankietyzacji, modyfikowanie i udoskonalanie programów kształcenia oraz ocena działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczycieli akademickich.

Na Wydziale dokonuje się analiz zgodności programów i planów studiów oraz ich matryc pod kątem spełniania z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji. Stwierdzono wysoką zgodność z zalecanymi proporcjami (zwykle ponad 60% efektów kształcenia sformułowanych w kategoriach umiejętności i kompetencje).

W ostatnim okresie dokonano ujednoczenia procedury ewaluacji stopnia realizacji efektów kształcenia w obrębie Jednostek Organizacyjnych Wydziału. Prowadzący zajęcia dydaktyczne zobowiązany jest, na pierwszych zajęciach, do informowania studentów o formie i przebiegu egzaminu, zakresie zagadnień oraz stosowanych kryteriach oceny. Na poziomie poszczególnych przedmiotów kształcenia nauczyciele akademicy dokonują ewaluacji śródsesjonalnej i całosessjonalnej, stosując różnorodne metody weryfikacji, dostosowane do określonych form zajęć. W przypadku wykładu metodą taką jest przede wszystkim egzamin/zaliczenie pisemne lub ustne, przeprowadzane na koniec semestru. W przypadku ćwiczeń laboratoryjnych, konwersatorium lub seminarium, ocena końcowa jest najczęściej średnią ocen cząstkowych, uzyskanych na podstawie sprawdzianów oraz innej formy aktywności studentów. Zajęcia terenowe często kończą się przygotowaniem przez studentów sprawozdań z przebiegu zajęć, które są podstawą do oceny zrealizowanych efektów kształcenia.

Opracowano ujednolicony wzór kart przedmiotów, w których zawarte są informacje o trybie prowadzonych zajęć, formie zliczenia oraz zakresie zagadnień, wymaganych do zaliczenia, jak również o przewidywanych efektach kształcenia i o formie ich weryfikacji. Karty przedmiotów są dostępne dla studentów w systemie USOS oraz w sekretariatach Jednostek Organizacyjnych Wydziału. Trwają prace nad wdrożeniem ujednoliconych kart przedmiotów na całym Wydziale.

Nadzorujący wdrożenie procedury stopnia realizacji efektów kształcenia WZDJK zidentyfikował nieskuteczność przyjętego uchwałą Rady Wydziału systemu oceny przez nauczyciela akademickiego. Polegała ona na wykonywaniu na pierwszych i ostatnich zajęciach ankiet oceniających oczekiwania studentów i efekty ich kształcenia. Wprowadzono inny system polegający na ocenie wyników sesji na podstawie przyjętego arkusza wyników, a także indywidualną ocenę osiągniętych efektów kształcenia na podstawie ankiety nauczyciela akademickiego. Zmianę w systemie wdrożono, co wskazuje na właściwe działania doskonalące WZDJK, a także ewaluację systemu w ramach poszukiwania coraz sprawniejszych rozwiązań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia.

Zespołowi Oceniającemu przedstawiono przykładowe arkusze oceny wyników sesji, wybrane protokoły oceny zgodności zagadnień egzaminacyjnych z efektami kształcenia, oraz przykładowe karty przedmiotów.

3. Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się na kilku płaszczyznach. Ma ona zarówno charakter bezpośredni, wyrażający się opiniowaniem i składaniem uwag dotyczących całego procesu studiowania oraz uczestnictwem w Radach Programowych poszczególnych kierunków studiów. Ma także charakter pośredni przejawiający się opiniowaniem przygotowania i jakości pracy studentów podczas praktyk. Na Wydziale opracowano i przyjęto jednolity arkusz oceny praktykanta, w którym interesariusz przyjmujący praktykanta dokonuje oceny poziomu jego wiedzy i umiejętności w zakresie wynikającym z programu nauczania. Obecnie trwają prace nad zmianami w arkuszu oceny praktykanta, które będą skutkowały poprawą oceny jakości kształcenia w ramach praktyk studenckich.

W ramach bezpośredniej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w ciągu ostatnich 3 lat podpisano kilkanaście umów o współpracy z przedstawicielami podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego. Dla umożliwienia im zasiadania w Radach Programowych przygotowano taką formułę prawną, według której są oni zewnętrznymi członkami Rad Programowych. Zmiana została zaakceptowana uchwałą Rady Wydziału. Zewnętrznymi członkami Rad Programowych są głównie przedstawiciele sektora przedsiębiorstw oraz samorządowych jednostek administracji publicznej. Aktywnie uczestniczą oni w posiedzeniach tych Rad opiniując m.in. programy kształcenia i efekty kształcenia, pomagając w doborze treści programowych, zgłaszając uwagi i wnioski do dokumentacji i sposobu realizacji planów studiów poszczególnych kierunków. Interesariusze, którzy są związani umowami zapewniają także realizację części praktyk studenckich w swoich przedsiębiorstwach.

Członkowie Zespołu Oceniającego mogli zweryfikować podane wyżej informacje. Władze Wydziału udostępniły do wglądu przykładowe umowy i powołania interesariuszy zewnętrznych do Rad Programowych, wybrane opinie interesariuszy do programów kształcenia, oraz przykładowe opinie z praktyk oceniające efekty kształcenia.

4. Monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy

Monitorowanie losów absolwentów na Wydziale jest jednym z obszarów funkcjonującego wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia – składnika warunkującego dalszy rozwój oraz wzmocnienie pozycji Uniwersytetu Opolskiego w krajowym i europejskim obszarze kształcenia.

Na Wydziale realizuje się trzy sposoby gromadzenia i przetwarzania informacji o losach absolwentów. W pierwszym obszarze pozyskuje się i analizuje dane z badań realizowanych przez jednostkę ogólnouczelnianą - Akademickie Centrum Karier. Prowadzi ona badania losów absolwentów Uczelni i raporty przesyła do jednostek podstawowych Uniwersytetu. Są one analizowane na poszczególnych wydziałach w ramach prac Rad Programowych i WZDJK.

W drugim obszarze WZDJK realizuje autorski projekt badań losów absolwentów w odniesieniu tylko do studentów Wydziału. Celem badania jest znalezienie odpowiedzi na temat przydatność ukończonych studiów, a w szczególności, tego, jak wiedza i umiejętności zdobyte podczas nauki wpływają na ścieżki kariery absolwentów po pewnym czasie od ukończenia studiów.

W I etapie przygotowano bazę potencjalnych absolwentów. Pod uwagę wzięto absolwentów Wydziału z ostatnich 5-ciu lat takich kierunków studiów jak: Biologia, Biotechnologia, Edukacja Techniczno-Informatyczna, Inżynieria Środowiska, Ochrona Środowiska. Na podstawie dokumentów tekstowych, opracowano wersję elektroniczną dotyczącą podstawowych informacji o absolwencie Wydziału, niezbędną do gromadzenia informacji. W drugiej kolejności opracowano ankietę, mającą na celu zebranie podstawowych informacji dotyczących losów zawodowych absolwentów, III etap to przesłanie i zebranie wypełnionych ankiet. Etap IV, to etap gromadzenia informacji o absolwentach. W V etapie następuje analiza zgromadzonych informacji i przekazanie ich kierownikom Jednostek Organizacyjnych Wydziału a następnie Radom Programowym i WZDJK w celu analizy i oceny skuteczności kształcenia w zakresie uzyskiwanego zatrudnienia.

Ankieta zastała wysłana do około 50 osób. Do chwili obecnej przeprowadzono kompleksowe badania losów absolwentów na 44 absolwentach, których dane zostały ustalone w wyniku działań operacyjnych zespołu, na różnych kierunkach studiów prowadzonych przez Wydział. Należy zaznaczyć, iż prace w tym zakresie są mocno utrudnione, z uwagi na fakt, iż duża liczba absolwentów wyjechała, także poza granice kraju i nawiązanie kontaktu z nimi oraz zachęcenie do wypełnienia ankiety jest dużym wyzwaniem.

Wyniki tego procesu ankietyzacji zostały omówione na spotkaniu roboczym WZDJK a poprzez WZDJK trafiły do Rad Programowych.

Trzeci obszar obejmuje mniej sformalizowane informacje od promotorów prac, interesariuszy zewnętrznych lub spotkań z absolwentami, pozyskiwane po pewnym okresie od momentu zakończenia studiów. Informacje te są przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Rad Programowych. Z analizy formułuje się wnioski, które znajdują się w protokołach Rad Programowych i trafiają poprzez Dziekana do WZDJK. Zespół dokonuje ich zbiorczej oceny i formułuje zalecenia w raporcie samooceny Wydziału, które są następnie realizowane.

W trakcie spotkań z Zespołem Oceniającym PKA przedstawiono całą zgromadzoną dokumentację dotyczącą autorskiego projektu badań losów absolwentów Wydziału.

5. Monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia

W celu oceny jakości kształcenia na podstawie § 8-9 (Uchwała RW nr 1/11/2012-16 RW z dnia 29 października 2013 r. (z późn. zmianami) oraz Zarządzenia nr 48/2014 Rektora UO z dnia 17.11.2014r., Rady Programowe przeprowadzają przeglądy programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Monitorowanie to obejmuje:

- sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia,
- sprawdzenie spójności treści w planach studiów,
- przegląd kart przedmiotów.

W wyniku tych prac podjęto następujące działania:

- przygotowano programy studiów dla nowych kierunków i specjalności o profilu ogólnoakademickim: *Architektura krajobrazu* – studia I° inżynierskie, *Ochrona Środowiska* – studia I° i II° (Uchwała Senatu UO Nr 29/2012-2016 z dnia 29 V.2013r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunkach i specjalnościach w roku akademickim 2013/14); *Biotechnologia stosowana* - studia II° (Uchwała Senatu UO Nr 40/2012-2016 z dnia 28.11.2013r w sprawie zatwierdzenia nowych kierunków i specjalności studiów realizowanych w Uniwersytecie Opolskim w roku akademickim 2014/2015; Uchwała Nr 63/2012-2016 z dnia 24.04.2014 w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunkach w roku akademickim 2014/15;),
- przygotowano programy studiów dla kierunków o profilu praktycznym: *Inżynieria Środowiska, Ochrona Środowiska, Odnawialne Źródła Energii* (Uchwała nr 74/2012-

2016 Senatu UO z dnia 29.05. 2014r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunkach o praktycznym profilu kształcenia),

- Opracowano pełną dokumentację praktyk zawodowych na studiach I stopnia w dokumentacji uwzględniono staże na kierunkach zamawianych,
- Podjęto decyzję o wycofaniu niektórych specjalności („*Biotechnologia kosmetyków i wybranych farmaceutyków*”; „*Biotechnologia środowiska*” i *Biotechnologia rolnicza i produkcji żywności*”) od roku akademickiego 2014/2015,
- Podjęto prace nad modernizacją kart przedmiotów. Dotychczas stosowaną kartę przedmiotu uzupełniono wprowadzając dodatkowe informacje, które pozwolą przede wszystkim na czytelne przedstawienie sposobu weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Nowy wzór karty przedmiotu został skonsultowany z nauczycielami akademickimi i zaakceptowany. Obecnie jest wdrażany.

Członkowie Zespołu Oceniającego PKA mieli dostęp do całej dokumentacji, z której wynikało, że opisane wyżej działania zostały wykonane.

6. Ocena zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikacja efektów ich kształcenia

Na Wydziale stworzono system sformalizowanej oceny zasad oceniania studentów, oparty na procedurze przyjętej Uchwałą Rady Wydziału.

Okresem zaliczeniowym jest semestr lub rok. Zaliczenie semestru lub roku następuje po zaliczeniu przez studenta wszystkich zajęć obowiązkowych, określonych planem studiów. Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu w danym semestrze określa na pierwszym spotkaniu ze studentami nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia. Warunki uzyskania zaliczeń są przedstawione w kartach przedmiotu dostępnych dla studentów w sekretariatach Jednostek Organizacyjnych prowadzących kierunki oraz zamieszczonych w elektronicznym systemie USOSweb – wirtualny dziekanat. Harmonogram sesji egzaminacyjnej przygotowują prowadzący zajęcia w ścisłej współpracy ze studentami. Harmonogram egzaminów zatwierdzany jest przez Dziekana na miesiąc przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Dziekan zobowiązany jest do kontrolowania terminowego przeprowadzania egzaminów. Prowadzący zajęcia zobowiązany jest do wypełnienia protokołu egzaminacyjnego oraz przekazania ich do dziekanatu w terminie do pięciu dni po zakończeniu poprawkowej sesji egzaminacyjnej. Informacje o uzyskanym wyniku egzaminu, zaliczenia lub innej formy pracy studenta podlegającej ocenie, prowadzący podaje studentowi poprzez ogłoszenie w terminie do siedmiu dni, z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych.

W celu osiągnięcia wszystkich założonych w programie kształcenia efektów kształcenia, ustalono procedurę weryfikowania osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w poszczególnych Jednostkach Organizacyjnych odpowiedzialnych za prowadzenie studiów. Na podstawie uchwały Rady Wydziału, przyjęto do realizacji procedurę weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, zgodnie z Zarządzeniem Rektora UO nr 48/2014 z 17 listopada 2014 r.

Odpowiedzialnym za przeprowadzenie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych jest prowadzący zajęcia, a po wypełnieniu dokumentów z procedury, weryfikację dokonuje Rada Programowa, która przeprowadza analizę wyników zaliczeń i egzaminów. Ocena z weryfikacji prowadzona jest po zakończeniu każdego semestru w Radach Programowych kierunków studiów, Radzie Naukowej studiów doktoranckich i przez kierownika Studiów Podyplomowych. W ocenie efektów kształcenia na studiach doktoranckich Rada Naukowa i kierownik Studiów wykorzystują karty rocznej oceny doktoranta.

O wynikach, co semestralnej weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia oraz oceniania studentów Rady Programowe informują kierowników Jednostek Organizacyjnych

prowadzących studia, a za ich pośrednictwem Dziekana Wydziału. Rada Naukowa Studiów Doktoranckich i kierownicy Studiów Podyplomowych informują bezpośrednio Dziekana o wynikach oceny. Dziekan wydziału przedstawia wyniki weryfikacji WZDJK, który je analizuje. Wyniki analiz wraz z wnioskami i zaleceniami stają się częścią raportu samooceny Wydziału i są przedstawiane Dziekanowi i Radzie Wydziału, a po przyjęciu przez Radę kierowane do realizacji. Elementem systemu weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia oraz zasad oceniania jest semestralne sprawozdanie z realizacji sesji zaliczeniowej, które Dziekan Wydziału przedstawia na posiedzeniu Rady Wydziału.

Członkowie Zespołu Oceniającego PKA mieli dostęp do całej przedstawionej wyżej dokumentacji.

7. Ocena jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej

Oceny jakości kadry realizującej i wspierającej proces kształcenia dokonuje się zgodnie z uchwałą Rady Wydziału, dotyczącą wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia, według zawartych w niej procedur.

Ocena kadry prowadzącej proces kształcenia wykonywana jest od wielu lat poprzez ankietyzację zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich, dokonywaną przez studentów, a przeprowadzaną przez zewnętrzny w stosunku do Wydziału, uczelniany podmiot, którym jest Centrum Edukacji Ustawicznej (CEU) Uniwersytetu. Pracownik naukowo-dydaktyczny musi być oceniany przynajmniej raz na dwa lata. W raporcie przedstawiono szczegółowe zasady oceny działalności dydaktycznej pracowników oraz jej udział w ocenie okresowej. W każdym semestrze, wytypowani przez kierowników jednostek prowadzących kierunki pracownicy, oceniani byli przez studentów i doktorantów przy wykorzystaniu anonimowych ankiet. Na dobór ocenianych mieli wpływ także studenci, którzy na spotkaniach z opiekunami wskazali prowadzących zajęcia, którzy następnie zostali poddani procedurze oceny. Wyniki ankiet każdorazowo opracowuje CEU, a następnie przesyła je do Dziekana Wydziału, a dalej za pośrednictwem kierowników Jednostek Organizacyjnych, z oceną i uwagami zapoznaje się oceniani pracownicy naukowo-dydaktyczni, co potwierdzają podpisem.

Od roku akademickiego 2013/2014 na Wydziale wprowadzono ponadto system hospitacji zajęć. Każdy prowadzący był hospitowany raz w roku akademickim, zgodnie z wcześniej przygotowanym i zatwierdzonym harmonogramem. Osoba hospitująca wypełniała arkusz oceny, a hospitowany w czasie rozmowy pohospitacyjnej zapoznawał się z uwagami i zaleceniami, co potwierdzał podpisem na arkuszu.

Ocena kadry wspierającej proces kształcenia od roku 2014/2015 odbywa się przy wykorzystaniu ankiety oceny kadry wspierającej proces dydaktyczny. Zgodnie z wcześniej zatwierdzonym harmonogramem ankietyzacji, studenci i doktoranci ocenili wszystkich pracowników. Analizy ankiet dokonali kierownicy Jednostek Organizacyjnych prowadzących zajęcia i Dziekani. Pracownicy zapoznali się z uwagami i ocenami, co potwierdzili podpisem. Wyniki wszystkich typów ocen Dziekan przekazał do WZDJK. Po analizie wyniki wraz z wnioskami i zaleceniami znalazły się w raportach samooceny Wydziału. Po przedstawieniu Dziekanowi i Radzie Wydziału zalecenia z ocen zostały skierowane do realizacji. Wszystkie ankiety i arkusze hospitacji przechowywane są w dziekanacie.

Zespołowi Oceniającemu przedstawiono przykładowe arkusze hospitacji zajęć kadry realizującej i wspierającej proces kształcenia.

8. Ocena poziomu naukowego jednostki w kontekście realizacji procesu kształcenia

Na Wydziale realizuje się powtarzalną i ujednoliconą ocenę poziomu naukowego Jednostki, z uwzględnieniem roli badań w procesie dydaktycznym. Ocenę poziomu naukowego

Jednostek Organizacyjnych prowadzących zajęcia realizuje kierownik każdej Jednostki na początku każdego roku akademickiego. Ocena Wydziału dokonuje Dziekan. Podmioty te dla sporządzenia takich ocen wykorzystują informacje przedstawiane w ramach corocznego sprawozdania z realizacji badań naukowych. Wydział jest oceniany również przez kierownika Studiów Doktoranckich, ze zwróceniem uwagi na związek badań z tematyką studiów i badań doktorantów. Pisemne oceny z tych Jednostek Organizacyjnych trafiają do Dziekana i WZDJK, gdzie są analizowane. Wnioski z oceny ujmowane są w wydziałowych raportach samooceny Wydziału. Znajdują się tam także wskazania dotyczące ich realizacji. Jednym z głównych zaleceń wynikających z ocen poziomu naukowego Wydziału, jest dążenie do oceny parametrycznej, co najmniej B. Zgodnie z zaleceniami raportu samooceny Dziekan występuje obecnie o ponowną ocenę parametryczną Wydziału. Wystąpienie to poprzedziło opracowanie i wdrożenie programu naprawczego.

Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono do wglądu przykładową ocenę poziomu naukowego z dwóch jednostek organizacyjnych prowadzących zajęcia na Wydziale.

9. Ocena zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środki wsparcia dla studentów

Zgodnie uchwałą Rady Wydziału w sprawie doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale prowadzi się ocenę zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Kierownicy Jednostek Organizacyjnych prowadzących studia oraz kierownik Studium Doktoranckiego wraz z Radami Programowymi na początku każdego roku akademickiego dokonują oceny zasobów materialnych warunkujących sprawne prowadzenie procesu kształcenia. Z oceny sporządza się protokół wskazujący zadania konieczne do wykonania w celu poprawy jakości zasobów materialnych. Protokół przekazywany jest Dziekanowi. Dziekan wraz z WZDJK sporządza zbiorczy raport o stanie i potrzebach w zakresie zasobów materialnych. Raport jest prezentowany na Kolegium Dziekańskim i przedstawiany Radzie Wydziału. Wnioski z dyskusji są realizowane w ramach zadań zleconych przez kierowników Jednostek Organizacyjnych oraz przez Dziekana.

Na wniosek kierowników Katedr władze dziekańskie pozyskały pomieszczenia przy ul. Kominka, w których w chwili obecnej trwa ich modernizacja. Na mocy Uchwały 98/2012-2016 Senatu UO z dnia 26.03.2015r. rozpoczęła się inwestycja związana z przebudową budynku dydaktycznego przy ul. Dmowskiego 7-9. Rada Wydziału uchwałą z dnia 23.01.2014r. poparła inicjatywę utworzenia Centrum Szkoleniowo-Badawczego w Prószkowie jako wielofunkcyjnego, regionalnego ośrodka nauk przyrodniczych i rolniczych. Na cele naukowe i dydaktyczne zostały przekazane nieruchomości w Krasiejowie wraz z pawilonem paleontologicznym (o wartości 5 mln złotych) przez Marszałka Województwa Opolskiego.

Zespół Oceniający PKA otrzymał do wglądu dokumentację z działań podjętych m.in. z inicjatywy WZDJK na rzecz zabezpieczenia materialnych podstaw kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym.

10. Funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia

Procedura dotycząca publicznego dostępu do aktualnych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów jest przedmiotem uregulowania uchwały Rady Wydziału w sprawie wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia. Uchwała ta ujednotacza we wszystkich Jednostkach Organizacyjnych Wydziału funkcjonowanie systemu informatycznego.

Funkcjonowanie systemu informacyjnego na Wydziale oparte jest m.in. na wykorzystywaniu programu USOS. Ponadto dostęp do informacji realizowany jest przez strony internetowe Jednostek Organizacyjnych Wydziału i samorządu studenckiego.

Właściwe funkcjonowanie systemu informacyjnego oraz publiczny dostęp do aktualnych informacji zapewniają kierownicy Jednostek Organizacyjnych prowadzących zajęcia dydaktyczne, a także kierownik Studium Doktoranckiego. Kierownicy tych Jednostek wyznaczyli administratorów stron internetowych, na których spoczywa obowiązek aktualizacji zamieszczanych informacji. Dziekan wyznaczył administratora strony Wydziału, a samorząd studencki administratora strony samorządu, kierownik Studium Doktoranckiego administratora strony studium. Administratorzy odpowiadają za realizację zadań przed podmiotami, które ich wyznaczyły. Dostęp do efektów kształcenia realizowany jest zgodnie z procedurą opisaną w uchwale Rady Wydziału.

Kierownicy Jednostek Organizacyjnych prowadzących zajęcia dydaktyczne i podlegające im Rady Programowe na bieżąco zamieszczają na stronach internetowych niezbędne dla jakości kształcenia, aktualne informacje, w szczególności o programach studiów, efektach kształcenia, planach zajęć, procedurach funkcjonujących w roku studiów, w tym wyborach tematów i seminariów dyplomowych terminach rejestracji na kursy ogólnouczelniane i stałe.

Kierownik Studium Doktoranckiego zamieszcza na stronie internetowej Wydziału, w zakładce dla Studiów Doktoranckich, informacje dotyczące planów zajęć, efektów kształcenia oraz inne informacje niezbędne dla właściwej jakości procesu kształcenia. Wszystkie karty przedmiotów umieszczane są w systemie USOSWeb.

Dziekan zamieszcza na stronie internetowej Wydziału informacje wspomagające jakość procesu kształcenia według swoich kompetencji, tj. m.in. informacje o dokumentacji do obron, programach wymiany międzynarodowej, USOSWeb, WZDJK. Na stronie Wydziału znajduje się również przekierowanie do stron Jednostek Organizacyjnych prowadzących zajęcia i zakładka strony Studium Doktoranckiego, a także Studiów Podyplomowych.

Informacje o ofercie edukacyjnej, regulaminie studiów, statucie uczelni można znaleźć w zakładkach na głównej stronie Uniwersytetu.

Wniosek końcowy

Z omówionej wyżej charakterystyki budowy i funkcjonowania poszczególnych elementów wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia jednoznacznie wynika, że wyeliminowano powody warunkowej oceny jakości kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-technicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Przedstawiona wyżej informacja potwierdza, że wewnętrzny system doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym został opracowany i wdrożony. Analiza funkcjonowania Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Rad Programowych, szczególnie w zakresie monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów kształcenia przekonuje o jednoznacznie określonym podziale kompetencji między tymi podmiotami. Wprowadzone i realizowane, w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, procedury potwierdzają podniesienie rangi okresowych ocen nauczycieli akademickich w ocenie działalności dydaktycznej. Podobnie jak regularnie, wykonywane dwa razy w roku hospitacje zajęć, wskazują na znaczenie, jakie władze Wydziału przywiązują do tej formy doskonalenia warsztatu dydaktycznego pracowników. Podobnie można ocenić przedsięwzięcia podejmowane na Wydziale, które dotyczą zbierania i analizy informacji. Mają one obecnie kompleksowy charakter, gromadzona i analizowana dokumentacja jest spójna z realizowaną przez Wydział polityką informacyjną.

Przedstawione i przeanalizowane działania podjęte przez Władze Wydziału upoważniają do stwierdzenia, że funkcjonowanie wewnętrznego systemu doskonalenia

jakości kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym Uniwersytetu Opolskiego jest prawidłowe, a tym samym zarzut postawiony w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA staje się bezprzedmiotowy.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach wprowadzonych w uczelni/jednostce w ocenianym okresie oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

1. Zapewnienie doktorantom możliwości uzyskania deklarowanych efektów kształcenia i prowadzenia badań

W celu zapewnienia prawidłowych warunków studiowania i prowadzenia badań podjęto decyzję znacznym (z 20 do 10 osób) zmniejszeniu naboru na kolejne roczniki studiów doktoranckich i ograniczenia liczby doktorantów, którymi może się opiekować jeden pracownik samodzielny – przyjęto zasadę, że pracownik może się opiekować jednym doktorantem na każdym roku studiów, czyli maksymalnie 4 osobami.

W celu monitorowania efektów kształcenia uzyskiwanych w wyniku realizacji programu studiów doktoranckich, przedstawionego w odpowiedzi na raport, w przyjęto procedurę zatwierdzoną uchwałą Rady Wydziału Przyrodniczo-Technicznego Uchwała RW nr 1/11/2012-16 RW z dnia 29 października 2013 r. (z późn. zmianami).

Procedura ta zawarta jest w §11 ust. 3 wyżej wymienianej uchwały i łącznie z kartą rocznej oceny doktoranta, stanowiącej załącznik 2 do ww. uchwały, stanowią prawidłowe narzędzie do weryfikacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich.

Podjęto również działania mające na celu stworzenie warunków materialnych pozwalających doktorantom realizację swoich badań, w pierwszej kolejności była to dyskusja na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 28.05. 2013 r. zobowiązująca opiekunów do zapewniania doktorantom warunków materialnych, niezbędnych do realizacji ich prac badawczych. W efekcie podjętych działań 6 osób, w kolejnych latach uzyskało środki finansowe pochodzące z umów z podmiotami zewnętrznymi. O prawidłowych warunkach prowadzenia prac badawczych świadczy również dorobek doktorantów w roku 2014, jest to 16 publikacji, drugie tyle streszczeń oraz udział w 50 konferencjach. Dokonano również zmiany na stanowisku kierownika studiów doktoranckich.

Weryfikacją podjętych działań było spotkanie doktorantami, w którym uczestniczyła prawie połowa słuchaczy tego studium, w tym kilka osób z pierwszego rocznika, które uczestniczyły w spotkaniu z ZO w roku 2013. Doktoranci jednomyślnie potwierdzili daleko idące, pozytywne zmiany jakie nastąpiły po wizytacji w roku 2013. Zdecydowana większość doktorantów z pierwszego naboru (rocznik 2012) kontynuuje studia, a 4-5- osób deklaruje obronę rozprawy doktorskiej w terminie określonym programem studiów doktoranckich. Doktoranci wykazują bardzo duże zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi i podejmują działania, aby ten plany zrealizować np. w ramach programu REASMUS+.

Na podstawie przedstawionych materiałów i odbytego spotkania z doktorantami należy jednoznacznie stwierdzić, że Władze Wydziału w pełni zrealizowały zalecenie wymienione w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 r

2. Podejmowanie działań zmierzających do intensyfikacji wymiany zagranicznej

Władze Wydziału, we współpracy kierownikami Katedr, podjęły działania służące intensyfikacji wymiany zagranicznej m. in. w ramach programów: ERASMUS+, MOST, Partnerstwo Wschodnie. W ostatnich latach wymiana obejmowała 30 podmiotów międzynarodowymi, których wykaz przedstawiono w Raporcie. Podpisano m.in. nowe porozumienie o współpracy z Uniwersytetem Lotniczym w Kijowie. Istotne znaczenie miało przygotowanie Wydziału do udziału programie ERASMUS+, m.in. przygotowano wydziałową ofertę prowadzenia zajęć dydaktycznych w językach obcych. Spotkanie

z doktorantami potwierdziło ich zainteresowaniem wyjazdami w ramach programu ERASMUS+, pewnej poprawy wymaga informacja o możliwościach wyjazdów i o tym ZO poinformował Władze Wydziału w czasie spotkania kończącego wizytację. Na podstawie przedstawionych materiałów i odbytego spotkania z doktorantami należy jednoznacznie stwierdzić, że Władze Wydziału przystąpiły do realizacji zalecenia wymienionego w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 r

3. Pełnego wykorzystania w procesie kształcenia istniejącej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Rola interesariuszy wewnętrznych w procesie kształcenia została określona w §16 i 17 uchwały Rady Wydziału Przyrodniczo-Technicznego nr z dnia 29 października 2013 r w sprawie wdrożenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Zgodnie z zapisami uchwały Władze Wydziału i Pracownicy są zobowiązani działania na rzecz pozyskania interesariuszy zewnętrznych i ich współuczestniczenia ich w procesach oceny jakości kształcenia. Opiekunowie praktyk prowadzą aktywne działania na rzecz kształtowania właściwej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi przyjmującymi studentów na praktyki. Dziekan prowadzi aktywne działania na rzecz podpisywania umów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Kierownicy jednostek prowadzących studia i rady programowe kierunków tworzą możliwości współuczestnictwa interesariuszy zewnętrznych w: tworzeniu programów studiów i efektów kształcenia, opiniowaniu programów kształcenia w odniesieniu do potrzeb rynku pracy, pogłębianiu wzajemnej współpracy w zakresie praktyk, staży i badań. Rola interesariuszy zewnętrznych w doskonaleniu jakości kształcenia wzrosła wraz ze zmianami dokonanymi w systemie praktyk studenckich. Obecnie po odbyciu praktyk każdy przedstawiciel jednostki, w której odbywał się praktyka ocenia w sprawozdaniu z praktyk ocenia przygotowanie merytoryczne studentów do odbycia praktyki. Wnioski z tej oceny są analizowane w systemie doskonalenia jakości kształcenia zgodnie z zapisami uchwały wydziału.

Na podstawie przedstawionych materiałów i odbytego spotkania z Władzami Wydziału należy jednoznacznie stwierdzić, że Władze Wydziału przystąpiły do realizacji zalecenia wymienionego w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 r

Część IV : Podsumowanie – zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompletności wprowadzonych zmian

Analiza raportu na temat działań naprawczych podjętych na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym Uniwersytetu Opolskiego po otrzymaniu warunkowej oceny instytucjonalnej oraz przebieg i wyniki wizytacji wskazują jednoznacznie, że zarzut dotyczący budowy i funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia, wskazany w Uchwale Nr 578/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 roku jako przyczyna oceny warunkowej, został całkowicie wyeliminowany, a podjęte działania naprawcze przyniosły pożądane efekty.

Wydział opracował i wdrożył kompleksowy wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, mimo krótkiego okresu, jaki upłynął od wdrożenia, przedstawiona dokumentacja prowadzonych działań pozwala stwierdzić, że jest to prawidłowo skonstruowany i efektywnie działający system. Pozyskiwane informacje są na bieżąco

wykorzystywane do doskonalenia procesu kształcenia, jak również samego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Ponadto Wydział przystąpił do pilnej realizacji zaleceń zawartych w ww. Uchwale PKA: zalecenie dotyczące zapewnienia doktorantom możliwości uzyskania deklarowanych efektów kształcenia i prowadzenia badań zostało pełni zrealizowane, potwierdzają to przedstawione dokumenty, a przede wszystkim wypowiedzi doktorantów w czasie spotkania z ZO; Wydział podjął działania zmierzających do intensyfikacji wymiany zagranicznej, w tym w ramach programu ERASMUS+, na co również zwracali uwagę doktoranci w czasie spotkania z ZO; równie zaawansowane są działania zmierzające do pełnego wykorzystania w procesie kształcenia istniejącej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.